EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.3.11.
COM(2024) 112 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

az (EU) 2015/849 irányelv végrehajtásáról

{SWD(2024) 50 final}

1. BEVEZETÉS

Az (EU) 2018/843 irányelvvel ([1]) módosított (EU) 2015/849 irányelv ([2]) 65. cikkének (1) bekezdése értelmében a Bizottságnak jelentést kell készítenie az irányelv végrehajtásáról, és azt be kell nyújtania az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A rendelkezés számos olyan pontot sorol fel, amelyekre a jelentésnek ki kell térnie, nevezetesen ismertetnie kell a következőket: a) az Unió pénzügyi rendszerére fenyegetést jelentő, újonnan felmerülő problémák és új fejlemények megelőzése és kezelését célzó intézkedések; b) nyomonkövetési intézkedések a hatékony felügyelet nemzeti akadályaira tekintettel; c) információkhoz való hozzáférés és d) az illetékes hatóságok és a pénzügyi információs egységek(FIU-k) közötti nemzetközi együttműködés és információcsere; e) bizottsági intézkedések annak ellenőrzéséhez, hogy a tagállamok megfelelnek-e az irányelvnek, valamint a tagállamokban újonnan felmerülő problémák és új fejlemények értékeléséhez; f) az EU-n kívül bejegyzett gazdasági társaságok és más jogi entitások tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk, valamint a kiemelt közszereplőkre vonatkozó fokozott átvilágítási intézkedések; és g) az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert alapvető jogok és elvek tiszteletben tartása. Az (EU) 2015/849 irányelv 65. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése előírja a Bizottság számára annak értékelését, hogy szükség van-e új jogalkotási javaslatok előterjesztésére több konkrét témában, nevezetesen a virtuális fizetőeszközök felhasználói adatbázisai, a vagyonvisszaszerzési hivatalok és a kiemelt közszereplők vonatkozásában. E jelentés igyekszik figyelembe venni az (EU) 2015/849 irányelv 65. cikkében felsorolt valamennyi konkrét szempontot. Míg az említett cikkben felsorolt pontok egy részét e jelentésben külön szakaszban tárgyaljuk, más pontokat összevontunk egy-egy szakaszba, hogy azokat koherens módon kezeljük ([3]).

([1]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/843 irányelve (2018. május 30.) a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló (EU) 2015/849 irányelv, valamint a 2009/138/EK és a 2013/36/EU irányelv módosításáról (HL L 156., 2018.6.19., 43. o.).

([2]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/849 irányelve (2015. május 20.) a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 141., 2015.6.5., 73. o.).

([3]) Ez a jelentés a következőképpen tárgyalja az (EU) 2015/849 irányelv 65. cikkének (1) bekezdésében felsorolt pontokat: A jelentés 2. szakasza a 65. cikk (1) bekezdése e) pontjának első részét fedi le, amely a Bizottság által annak ellenőrzésére hozott intézkedések ismertetésére vonatkozik, hogy a tagállamok ezen irányelvnek megfelelő intézkedéseket hoznak-e, valamint a 65. cikk (1) bekezdésének b) pontját. A kockázatértékelésről és kockázatcsökkentésről szóló 3. szakasz a 65. cikk (1) bekezdésének a) pontjával, valamint az e) pont második részével foglalkozik, amely a tagállamokban felmerülő problémák és új fejlemények értékelésére irányuló bizottsági intézkedésekre vonatkozik. A 4. szakasz az illetékes nemzeti hatóságoknak és a pénzügyi információs egységeknek az információkhoz való hozzáféréséről és – többek között nemzetközi szintű – együttműködéséről szóló c) pontot fedi le. Az Unión kívül bejegyzett szervezetek tényleges tulajdonosaira vonatkozó információkról szóló 5. szakasz az f) pont első részével foglalkozik. A kiemelt közszereplőkre vonatkozó fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedésekről szóló 6. szakasz az f) pont második részét fedi le. Az alapvető jogokról szóló 7. szakasz a g) pontot fedi le. A 8. szakasz pedig az (EU) 2015/849 irányelv 65. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésével foglalkozik, és azt értékeli, hogy szükség van-e új jogalkotási javaslatok előterjesztésére a virtuális fizetőeszközök felhasználói adatbázisai és a vagyonvisszaszerzési hivatalok vonatkozásában.

Ez a jelentés különböző forrásokból, nevezetesen a Bizottság szolgálatai által a tagállamok körében végzett két felmérésből, valamint az Európai Bankhatóság (EBH) észrevételeiből és az Európa Tanács által készített tanulmányból származó információkon alapul ([4]): A Bizottság 2022-ben felmérést végzett a tagállamok körében a pénzmosással/terrorizmusfinanszírozással foglalkozó szakértői csoporton, valamint az EBH pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel foglalkozó nemzeti szakértői hálózatán keresztül, hogy információkat gyűjtsön az (EU) 2015/849 irányelv 65. cikkében kifejezetten kért tagállami szintű intézkedésekről. Emellett a Bizottság 2022-ben felmérést végzett a pénzügyi információs egységek körében a releváns információkhoz való hozzáférésükről. Az EBH a pénzmosási irányelv végrehajtásával, a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat értékelésével, beleértve az újonnan felmerülő kockázatokat és a kockázatcsökkentést, valamint az illetékes nemzeti hatóságok és a pénzügyi információs egységek információkhoz való hozzáférésével és együttműködésével kapcsolatban szolgáltatott információkat. Az Európa Tanács a Bizottsággal kötött szerződés alapján tanulmányt készített az (EU) 2015/849 irányelvnek az uniós tagállamokban történő hatékony végrehajtásáról. A Bizottság értékelte ezeket az információkat, és a következtetések levonását követően belefoglalta a megállapításait a jelentésbe. A legutóbbi észrevételeket 2023 októberében nyújtották be, és a 2023. szeptember 15-ig tartó időszakra vonatkozó információkat vettük figyelembe annak érdekében, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a beérkezett információk kezelésére.

Azt követően, hogy a 2018. május 30-án elfogadott (EU) 2018/843 irányelv előírta a Bizottság számára, hogy készítsen jelentést az irányelv végrehajtásáról, a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó keret tovább fejlődött. 2017 óta számos, uniós hitelintézeteket, valamint szakembereket és vállalkozásokat, például könyvvizsgálókat, adótanácsadókat, bizalmi vagyonkezelési tevékenységet végző, illetve társasági szolgáltatót érintő jelentős pénzmosási ügy világított rá a jelenlegi rendszer strukturális gyengeségeire. Az azonosított hiányosságok kezelése érdekében a Bizottság 2020. május 7-én cselekvési tervet mutatott be, és 2021. július 20-án jogalkotási javaslatcsomagot terjesztett elő a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről (a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló csomag), amelyről jelenleg folynak a tárgyalások a társjogalkotók között ([5]). A javaslatok az (EU) 2018/843 irányelvvel módosított (EU) 2015/849 irányelv végrehajtásával kapcsolatban azonosított problémákkal foglalkoznak, összhangban a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni csomagot kísérő hatásvizsgálatban elvégzett elemzéssel ([6]). A

([4]) A felmérések eredményeinek összefoglalását és az EBH észrevételeit a jelentést kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum tartalmazza. Az Európa Tanács által készített tanulmány a jelentés közzétételének napjától kezdve nyilvánosan hozzáférhető az Európai Bizottság honlapján.

([5]) https://finance.ec.europa.eu/publications/anti-money-laundering-and-countering-financing-terrorism-legislative-package_hu

([6]) Bizottsági szolgálati munkadokumentum, a pénzmosás elleni csomagot kísérő hatásvizsgálat, SWD(2021) 190 final. A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló jogalkotási csomag egyes részeiről még folynak a tárgyalások (2023. szeptember 15-én).

pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló csomag általános célkitűzése a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni átfogó szabályozási és intézményi keret létrehozása. Ezt a kötelezett szolgáltatókra, valamint a jogi entitások és társulás jellegű jogi megállapodások tényleges tulajdonlásának átláthatóságára vonatkozó követelmények harmonizálásával, a felügyeletek és a pénzügyi információs egységek feladatainak, hatásköreinek és eszközeinek megerősítésével, valamint a hatékony és következetes felügyelet, továbbá a pénzügyi információs egységek közötti szorosabb együttműködés és információcsere biztosításával valósítja meg a jövőbeli uniós Pénzmosás Elleni Hatóság (AMLA) fellépése révén ([7]). Így a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló csomagot kísérő hatásvizsgálat előrevetíti az (EU) 2015/849 irányelv 65. cikkének (1) bekezdésében felsorolt számos pontban előírt értékelést, és a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló csomag már foglalkozott számos azonosított problémával és megoldást nyújtott azokra. Adott esetben az egyes szakaszok további magyarázatokkal szolgálnak arra vonatkozóan, hogy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló csomagban foglalt javaslatok hogyan kezelnék a szóban forgó konkrét kérdéseket.

2. AZ (EU) 2015/849 IRÁNYELV ÉS AZ (EU) 2015/849 IRÁNYELVET MÓDOSÍTÓ (EU) 2018/843 IRÁNYELV VÉGREHAJTÁSA

Az (EU) 2015/849 irányelv 65. cikke (1) bekezdésének e) pontja előírja a Bizottság számára, hogy számoljon be azokról a bizottsági intézkedésekről, amelyek szükségesek annak ellenőrzéséhez, hogy a tagállamok által hozott intézkedések összhangban állnak-e ezen irányelvvel.

A Bizottság pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni stratégiájának középpontjában továbbra is a hatékony végrehajtás áll. A 2020 májusában elfogadott, a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó cselekvési terv ([8]) már fő prioritásként jelölte meg a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó meglévő uniós keret hatékony végrehajtását. A tagállamoknak át kell ültetniük a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó uniós szabályokat, és azokat az illetékes hatóságoknak és a kötelezett szolgáltatóknak hatékonyan végre kell hajtaniuk. Az (EU) 2015/849 irányelv és az (EU) 2015/849 irányelvet módosító (EU) 2018/843 irányelv átültetését mostanra valamennyi tagállam teljesnek nyilvánította.

([7]) További bevezető háttérinformációkért lásd az e jelentéshez csatolt bizottsági szolgálati munkadokumentumot.

([8]) A Bizottság közleménye a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzését szolgáló, átfogó uniós szakpolitikára irányuló cselekvési tervről (2020/C 164/06).

Az (EU) 2015/849 irányelvet illetően a Bizottság lezárta az átültetés értékelését, és adott esetben kötelezettségszegési eljárást indított. Az eredetileg megindított 34 kötelezettségszegési ügyből ([9]) 2023. szeptember 15-én már csak két ügy volt folyamatban.

Az (EU) 2018/843 irányelvet illetően a Bizottság 2022 végén lezárta az átültetés teljességi értékelését. Ami a közlés elmaradásával kapcsolatos ügyeket illeti, az átültetési határidő 2020. január 20-i lejártát követően 2020 februárjában a Bizottság nyolc felszólító levelet küldött ki. 2020 májusában nyolc további tagállam kapott felszólító levelet a részleges átültetés miatt. Az eljárás öt esetben érte el az indokolással ellátott vélemény szakaszát. Ezen ügyek egyike sincs már folyamatban. 2023 februárjában újabb ügy indult. Ami a meg nem felelést illeti, négy kötelezettségszegési eljárás indult, amelyek 2023. szeptember 15-én a felszólító levél szakaszában voltak. A Bizottság 2023 végére véglegesítette értékelését.

Az átültetésen túl a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni keret hatékony végrehajtásával is foglalkozik különböző egyéb eszközök révén. Ezek közé tartozik a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó országspecifikus ajánlások kiadása az európai szemeszter részeként, valamint konkrét mérföldkövek és projektek nemzeti szintű végrehajtása a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni tagállami rendszerek hatékonyságának javítása érdekében.

Az Európa Tanács továbbá tanulmányt készített az (EU) 2015/849 irányelvnek az uniós tagállamokban történő hatékony végrehajtásáról ([10]). A Bizottsággal kötött szerződés alapján végrehajtott projekt 2019. július 24-én kezdődött és több mint három évig tartott. A tanulmányról szóló jelentésben az Európa Tanács összefoglalta a tagállamokkal kapcsolatos megállapításait és bevált gyakorlataikat. Arra a következtetésre jutott, hogy a tagállamok jelentős mennyiségű munkát végeztek az (EU) 2015/849 irányelv konkrét rendelkezéseinek hatékony végrehajtása érdekében. A tagállamok elkötelezettek a gazdasági bűnözés elleni küzdelem mellett, és a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás hatékony kezelése az egyik legfontosabb prioritásukká vált. Mindazonáltal több hiányosságot azonosítottak, amelyeket a tagállamoknak kezelniük kell az (EU) 2015/849 irányelv értékelt rendelkezései hatékony és konkrét végrehajtásának biztosítása érdekében. A Bizottság proaktívan és szisztematikusan nyomon követi a tanulmány megállapításait.

Az Európai Bankhatóság (EBH) – a pénzügyi ágazat pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni erőfeszítéseinek Unió-szerte történő irányítására, koordinálására és nyomon követésére vonatkozó,

([9]) 28 esetben az átültetés elmulasztásával kapcsolatos, 6 esetben pedig meg nem felelési okok miatt.

([10]) Az Európa Tanács által készített tanulmány a jelentés közzétételének napjától kezdve nyilvánosan hozzáférhető az Európai Bizottság honlapján.

jogszabály szerinti megbízatásával ([11]) összhangban – átfogó szabályozási keretet hozott létre, amely közös normákat határoz meg a pénzügyi intézmények és felügyeleteik számára a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok kezelése érdekében teendő lépésekre vonatkozóan. Arra is törekedett, hogy támogassa e keret hatékony végrehajtását azáltal, hogy kapacitásépítés, képzés és figyelemfelkeltés révén előmozdítja a prudenciális és a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni felügyeletet ellátó hatóságok, a pénzügyi információs egységek és más érdekelt felek közötti együttműködést, valamint részletes felülvizsgálatokat végzett a nemzeti felügyeleti hatóságok pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok kezelésére vonatkozó megközelítéseiről. Az EBH a felülvizsgálatok részeként célzott ajánlásokat fogalmazott meg az illetékes hatóságok számára megközelítéseik erősítése és hatékonyabbá tétele érdekében.

Az (EU) 2015/849 irányelv 65. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerint a jelentésben tárgyalandó egyik konkrét pont a tagálamok tudomására jutott aggályok alapján uniós és tagállami szinten hozott nyomonkövetési intézkedésekkel foglalkozik, ideértve az illetékes hatóságok és az önszabályozó testületek felügyeleti és vizsgálati hatáskörét akadályozó nemzeti jogszabályokkal kapcsolatos panaszokat is. Uniós szinten e kihívások közül sokra választ ad a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló 2021. évi csomag. Ez különösen igaz a hatékony felügyelet nemzeti akadályaival kapcsolatos, fent említett kérdésre, mivel a javasolt jogszabály koherens uniós keretet biztosít, amelyben az együttműködési mechanizmusokat a jövőbeni Pénzmosás Elleni Hatóság szerepe egészít ki, amely meghaladja a nemzeti széttagoltságot. Tagállami szinten e pont tekintetében a 27 tagállam egyike sem számolt be ilyen nyomonkövetési intézkedésekről. Továbbá egyetlen tagállam sem számolt be olyan nemzeti jogszabályokkal kapcsolatos panaszról, amelyek akadályoznák vagy akadályozhatnák a felügyeletet. Több tagállam azonban különböző nyomonkövetési intézkedésekről számolt be, amelyek célja a felügyelet, valamint a felügyeleti hatóságaik által hozott intézkedések hatékonyságának javítása, ilyenek például a felügyeletek közötti együttműködés javítására irányuló kezdeményezések.

3. KOCKÁZATÉRTÉKELÉS ÉS KOCKÁZATCSÖKKENTÉS

Az (EU) 2015/849 irányelv 65. cikke (1) bekezdésének e) pontja előírja a Bizottság számára, hogy számoljon be a tagállamokban újonnan felmerülő problémák és új fejlemények értékelésére irányuló szükséges bizottsági intézkedésekről. A 65. cikk (1) bekezdésének a) pontja előírja az Unió pénzügyi rendszerére fenyegetést jelentő, újonnan felmerülő problémák és új fejlemények megelőzése és kezelése céljából uniós és tagállami szinten elfogadott egyedi intézkedések és kialakított mechanizmusok ismertetését.

([11]) Az EBH létrehozásáról szóló 1093/2010/EU rendelet https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:02010R1093-20210626&qid=1680524907642&from=hu

2022 októberében az Európai Bizottság közzétette a szupranacionális kockázatértékelést, amely a belső piacot érintő és a határokon átnyúló tevékenységekhez kapcsolódó pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás kockázatát értékeli. Ez a harmadik ilyen jellegű jelentés ([12]), a 2017. és 2019. évi kiadás után. Az értékelés az uniós szintű sebezhetőségekre összpontosít mind a jogi keret, mind annak hatékony alkalmazása tekintetében. Bemutatja a főbb kockázatokat, amelyek különféle ágazatokban a belső piacot fenyegetik, valamint a horizontális sebezhetőségeket, amelyek kihatással lehetnek az említett ágazatokra. Olyan enyhítő intézkedéseket határoz meg, amelyeket uniós és nemzeti szinten kellene meghozni a kockázatok kezelése érdekében, és számos ajánlást fogalmaz meg a különböző érdekelt felek számára.

Uniós szinten egyedi intézkedéseket fogadtak el, és mechanizmusokat hoztak létre az EU pénzügyi rendszerére veszélyt jelentő új problémák és fejlemények megelőzése és kezelése érdekében: az (EU) 2015/849 irányelv létrehozta a kockázatalapú megközelítést az uniós jogban. Előírta továbbá, hogy az európai felügyeleti hatóságok (EFH-k) ([13]) iránymutatásokat adjanak ki annak érdekében, hogy előmozdítsák a hitelintézeteknek és pénzügyi intézményeknek, valamint a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni felügyeletet ellátó hatóságaiknak a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kockázatalapú megközelítésre vonatkozó közösen értelmezését. Ennek részeként az európai felügyeleti hatóságok iránymutatást adtak ki azokról a tényezőkről, amelyeket a hitelintézeteknek és a pénzügyi intézményeknek figyelembe kell venniük az üzleti kapcsolathoz vagy alkalmi ügylethez kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat értékelésekor, valamint arról, hogy milyen lépéseket kell tenniük e kockázatok kezelése érdekében ([14]). Emellett a felügyeleti hatóságoknak címzett iránymutatást ([15]) adtak ki a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni felügyelet kockázatalapú megközelítésének jellemzőiről. Az EBH azóta mindkét iránymutatást naprakésszé tette az új kockázatok figyelembevétele és a közös végrehajtási kihívások megoldása érdekében. Ezeket kiegészítette továbbá a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem európai rendszerének egyes szempontjaira vonatkozó saját kezdeményezésű iránymutatásaival és

([12]) A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a határokon átnyúló tevékenységekhez kapcsolódó és a belső piacot érintő pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokról, COM(2022) 554 final.

([13]) Az európai felügyeleti hatóságok, nevezetesen az Európai Bankhatóság (EBH), az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság (EIOPA) és az Európai Értékpapírpiaci Hatóság (ESMA) elsősorban a pénzügyi felügyelet Unión belüli harmonizálásán dolgoznak az egységes szabálykönyv – az egyes pénzügyi intézményekre vonatkozó prudenciális előírások – kidolgozása révén. Az európai felügyeleti hatóságok segítenek biztosítani a szabálykönyv következetes alkalmazását az egyenlő versenyfeltételek megteremtése érdekében. Feladatuk továbbá a pénzügyi szektoron belüli kockázatok és sebezhetőségek értékelése.

([14]) EBA/GL/2021/02, 2021. március 1. https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/963637/Final%20Report%20on%20Guidelines%20on%20revised%20ML%20TF%20Risk%20Factors.pdf

([15]) EBA/GL/2021/16, 2021. december 16. https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/EBA-GL-2021-16%20GL%20on%20RBA%20to%20AML%20CFT/1025507/EBA%20Final%20Report%20on%20GL%20on%20RBA%20AML%20CFT.pdf

véleményeivel, amennyiben az a következetes megközelítés biztosításához szükséges volt, például a távoli ügyfélbefogadás ([16]), valamint a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni megfelelési tisztviselő szerepei és felelősségi körei ([17]) tekintetében.

2017 óta az európai felügyeleti hatóságok kétévente adnak ki véleményt a belső piacot érintő pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokról. Az EBH a 2020 januárjában ráruházott megbízatása alapján, mint a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemért egyedüli felelős uniós szerv, 2021-ben közzétette a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokról szóló harmadik véleményt ([18]). 2021-ben a legjelentősebb kockázatok a virtuális fizetőeszközökhöz és az innovatív pénzügyi szolgáltatásokhoz kapcsolódtak. A pénzügyi kockázatmegosztást szintén aggályosnak találták, és az EBH 2022 januárjában jelentést és véleményt tett közzé a témában, 2023 márciusában pedig iránymutatást ([19]) adott ki. A pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokról szóló negyedik véleményt ([20]) 2023 júliusában tették közzé.

2020 januárjától az EBH új eszközöket és hatásköröket kapott feladatainak ellátásához. Például az 1093/2010/EU rendelet 9a. cikke felhatalmazta az EBH-t, hogy a meglévő kockázatértékelési feladatai mellett végezzen kockázatértékelést „a hatáskörrel rendelkező hatóságok stratégiáiról, kapacitásairól és erőforrásairól a pénzmosáshoz és a terrorizmusfinanszírozáshoz kapcsolódó legfontosabb, a szupranacionális kockázatértékelésben azonosított, uniós szinten felmerülő új kockázatok kezelése érdekében”.

([16]) EBA/GL/2022/15, 2022. november 22. https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2022/EBA-GL-2022-15%20GL%20on%20remote%20customer%20onboarding/1043884/Guidelines%20on%20the%20use%20of%20Remote%20Customer%20Onboarding%20Solutions.pdf

([17]) EBA/GL/2022/05, 2022. június 14. https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2022/EBA-GL-2022-05%20GLs%20on%20AML%20compliance%20officers/1035126/Guidelines%20on%20AMLCFT%20compliance%20officers.pdf

([18]) A legutóbbi a 2021. március 3-i EBA/Op/2021/04: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Opinions/2021/963685/Opinion%20on%20MLTF%20risks.pdf

([19]) EBA/GL/2023/04, 2023. március 31: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2023/1054144/Guidelines%20on%20MLTF%20risk%20management%20and%20access%20to%20financial%20services.pdf és a „pénzügyi kockázatmegosztásról” szóló EBA/Op/2022/01 vélemény, 2022. január 5.: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Opinions/2022/Opinion%20on%20de-risking%20%28EBA-Op-2022-01%29/1025705/EBA%20Opinion%20and%20annexed%20report%20on%20de-risking.pdf

([20]) https://www.eba.europa.eu/eba-publishes-fourth-opinion-%C2%A0-money-laundering-and-terrorist-financing-risks-across-eu

Ezek a kockázatértékelések kiterjedtek a Covid19-világjárvánnyal kapcsolatos gazdasági bűncselekmények kockázataira ([21]) ([22]), a „cum-ex” osztalékadó-csalásra, valamint az európai hatóságok által a „luandai kiszivárogtatásra” adott válaszokra ([23]). Oroszország Ukrajna elleni, 2022. márciusi inváziója követően az EBH nyilatkozatot adott ki, amelyben hangsúlyozta az Oroszországgal szembeni korlátozó intézkedéseknek való megfelelés, valamint a háború következtében Ukrajnából menekülők átmeneti védelmének, támogatásának és pénzügyi hozzáférésük elősegítésének fontosságát ([24]), és 2022 áprilisában részletesebb utasításokat adott ki ezzel kapcsolatban. Az EBH legutóbbi, az 1093/2010/EU rendelet 9a. cikkének (5) bekezdése szerinti kockázatértékelése a pénzforgalmi intézményekkel kapcsolatos pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokra összpontosít, és 2023 júniusában jelent meg ([25]).

Emellett a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó jogalkotási csomag számos kérdéssel foglalkozott, például a kötelezett szolgáltatók jegyzékének kiegészítése révén, beleértve a kriptoeszköz-szolgáltatókat, a közösségi finanszírozási szolgáltatókat, a nemesfém- és drágakőkereskedőket, valamint a befektetői letelepedést segítő gazdasági szereplőket. Emellett a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló csomag új rendelkezéseket irányoz elő az uniós és nemzeti szintű kockázatértékelési követelmények (gyakoriság, a jogi személyek kockázatértékelésének kiegészítése, a proliferációfinanszírozással kapcsolatos célzott pénzügyi szankciók kijátszása kockázatának lefedése) harmonizációjára és megerősítésére, ami növeli az Unió képességét az újonnan felmerülő kockázatok felderítésére és enyhítésére ([26]).

Ami a tagállami szintet illeti, a Bizottság által a tagállamok körében végzett 2022. évi felmérés szerint 2018 óta valamennyi tagállam legalább egy nemzeti kockázatértékelést végzett. Frissítésük gyakorisága tagállamonként jelentősen eltér. Ezenkívül a felmérésre adott válaszok azt mutatják, hogy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel foglalkozó hatóságok és a

([21]) Az EBH nyilatkozata a Covid19-világjárvány során a gazdasági bűncselekmények kockázatainak csökkentésére irányuló intézkedésekről (EBA statement on actions to mitigate financial crime risks in the COVID-19 pandemic), 2020. március 31.: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/News%20and%20Press/Press%20Room/Press%20Releases/2020/EBA%20provides%20additional%20clarity%20on%20measures%20to%20mitigate%20the%20impact%20of%20COVID-19%20on%20the%20EU%20banking%20sector/Statement%20on%20actions%20to%20mitigate%20financial%20crime%20risks%20in%20the%20COVID-19%20pandemic.pdf

([22]) EBA AML/CFT Newsletter, 1. kiadás, 2020. május 15.: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Other%20publications/2020/883686/EBA%20AML%20Newsletter_Issue%201-.pdf

([23]) EBA/REP/2022/05, 2022. február 22.: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Reports/2022/1027361/Report%20Risk%20assessment%20on%20Luanda%20Leaks%20under%20art%209a.pdf

([24]) http://www.eba.europa.eu/eba-calls-financial-institutions-and-supervisors-provide-access-eu-financial-system

([25]) Jelentés a pénzforgalmi intézményekkel kapcsolatos pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokról: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Reports/2023/1056453/Report%20on%20ML%20TF%20risks%20associated%20with%20payment%20institutions.pdf

([26]) A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló jogalkotási csomag ezen részéről még folynak a tárgyalások (2023. szeptember 15-én).

pénzügyi információs egységek különböző tematikus vagy ágazati kockázatértékeléseket készítettek. A legtöbb tagállamban a pénzügyi információs egységek stratégiai elemzéseket adtak ki az újonnan felmerülő vagy konkrét kockázatokról, különösen a kriptoeszköz-szolgáltatókról, a készpénzműveletekről, a csalásról és az adóvisszaélésekről.

Emellett a tagállamok nagy többsége a 2022. évi felmérésben arról számolt be, hogy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó nemzeti jogszabályok értelmében 2018 óta felvette a kriptoeszköz-szolgáltatókat a kötelezett szolgáltatók jegyzékébe. Több tagállam felvette a közösségi finanszírozási szolgáltatókat, a hivatásos labdarúgóklubokat vagy a politikai pártokat is, néhány tagállam pedig a műkereskedőket, az irodai szolgáltatókat vagy az ingatlanközvetítőket és -fejlesztőket.

A 2022. évi felmérés szerint a tagállamok nagy többsége iránymutatásokat vagy körleveleket adott ki az ügyfél-átvilágítási eljárásokról és a kockázati tényezőkről a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok megelőzése érdekében. Egyes tagállamok még ennél is tovább mentek, és egyedi rendszereket és a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó külön szabályokat vezettek be egyes ágazatokra vonatkozóan (pl. kriptoeszköz-szolgáltatók, nemesfém- és drágakőkereskedők, ingatlanügynökök).

4. ILLETÉKES NEMZETI HATÓSÁGOK ÉS PÉNZÜGYI INFORMÁCIÓS EGYSÉGEK – INFORMÁCIÓHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS, TÖBBEK KÖZÖTT NEMZETKÖZI SZINTEN

Az (EU) 2015/849 irányelv 65. cikke (1) bekezdésének c) pontja előírja a Bizottság számára, hogy számoljon be a pénzügyi rendszerek pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzése érdekében a tagállamok illetékes hatóságai és pénzügyi információs egységei számára rendelkezésre álló releváns információkról, míg a 65. cikk (1) bekezdésének d) pontja az illetékes hatóságok és a pénzügyi információs egységek közötti nemzetközi együttműködés és információcsere ismertetését írja elő.

Számos előrelépés történt az információcsere és az együttműködés területén. Az Európa Tanács tanulmánya arra a következtetésre jutott, hogy szinte minden tagállam nemzeti szintű bizottságokat vagy szerveket hozott létre az illetékes hatóságok közötti szoros együttműködés és koordináció előmozdítására a tagállamot érintő pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok azonosítása, értékelése és megértése, valamint a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos stratégiák hatékony kidolgozásának és végrehajtásának biztosítása érdekében.

Ami a pénzügyi ágazatot illeti, az (EU) 2015/849 és az (EU) 2018/843 irányelv elfogadása óta fontos lépések történtek az információhoz való hozzáférés és a felügyeleti együttműködés javítása

érdekében. Különösen az európai felügyeleti hatóságok pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel foglalkozó felügyeleti kollégiumokra vonatkozó 2019. évi közös iránymutatásának ([27]), az EKB és az illetékes hatóságok közötti 2019. évi többoldalú megállapodásnak, az EBH prudenciális felügyeletek és a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni felügyeletet ellátó hatóságok és a pénzügyi információs egységek közötti együttműködésről szóló 2021. évi iránymutatásának ([28]) a közzététele, az EBH pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem központi adatbázisának (EuReCA) létrehozása, valamint a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel foglalkozó felügyeleti hatóságok és a prudenciális felügyeletek közötti együttműködés megerősítésére irányuló munka.

A három európai felügyeleti hatóságnak a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel foglalkozó felügyeleti kollégiumokra vonatkozó közös iránymutatása keretet hoz létre a határokon átnyúló felügyeleti együttműködéshez. Az EBH elősegítette a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel foglalkozó felügyeleti kollégiumok létrehozását, és nyomon követi azok működését ([29]). 2023. szeptember 15-ig 274 kollégiumot hoztak létre. A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló csomag tovább fogja erősíteni ezt a keretet azáltal, hogy jogi kötelezettséget tartalmaz a több tagállamban működő, határokon átnyúló tevékenységet folytató hitelintézetek és pénzügyi intézmények pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel foglalkozó kollégiumainak létrehozására vonatkozóan.

Az EBH 2021 decemberében kiadott, a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni együttműködésről szóló iránymutatása a prudenciális felügyeleti hatóságok, a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni felügyeletet ellátó hatóságok és a pénzügyi információs egységek közötti tagállami és uniós szintű együttműködés és információcsere gyakorlati feltételeivel kapcsolatban nyújt iránymutatást. Ez az iránymutatás, amely a 2013/36/EU irányelv 117. cikkének (6) bekezdésén alapul, a teljes felügyeleti életciklust lefedi, és egyértelművé teszi, hogy kivel és mely szakaszban kell információt cserélni.

([27]) Közös iránymutatás az együttműködésről és az információcseréről, JC 2019 81, 2019. december 16.: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library//Joint%20Guidelines%20on%20cooperation%20and%20information%20exchange%20on%20AML%20-% https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/EBA-GL-2021-15%20GL%20on%20CFT%20cooperation/1025384/Final%20AML-CFT%20Cooperation%20Guidelines.pdf20CFT.pdf

([28]) https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/EBA-GL-2021-15%20GL%20on%20CFT%20cooperation/1025384/Final%20AML-CFT%20Cooperation%20Guidelines.pdf

([29]) Lásd az EBH pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel foglalkozó kollégiumokról szóló jelentéseit: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Reports/2020/961425/Report%20o.n%20the%20functioning%20of%20AML%20Colleges%20.pdf és https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Reports/2022/1038179/Report%20on%20functionion%20of%20AML%20CFT%20Colleges.pdf

Az (EU) 2015/849 irányelv 57a. cikkének (2) bekezdése, amelyet az (EU) 2018/843 irányelv vezetett be, újabb javulást hozott a felügyeleti együttműködés és az információcsere terén. Ez a rendelkezés előírja, hogy az európai felügyeleti hatóságoknak elő kell segíteniük az EKB és a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel foglalkozó illetékes nemzeti hatóságok közötti megállapodás létrejöttét. Az EBH 2019 januárjában többoldalú megállapodást tett közzé, amelyet az Európai Központi Bank és az Európai Gazdasági Térség több mint 50 nemzeti pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni felügyeleti hatósága írt alá. A megállapodás kiterjed a két oldal kötelezett szolgáltatókkal kapcsolatos, rendszeres és eseti közleményeire (eddig több mint 1 000 egyedi információcserére került sor).

Az Unión belüli együttműködés és információcsere további erősítése érdekében az EBH 2022 januárjában elindította az első európai pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni adatbázist, amelynek neve EuReCA. Az adatbázis információkat tartalmaz a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem terén a felügyeletek által az egyes pénzügyi intézményeknél azonosított lényeges hiányosságokról, valamint azokról a konkrét intézkedésekről, amelyeket a felügyeletek e hiányosságokra válaszul hoztak. A jelentéstételi kötelezettségek nem korlátozódnak a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni felügyeletet ellátó hatóságokra, hanem a pénzügyi ágazat valamennyi felügyeleti hatóságára kiterjednek. Az EBH saját kezdeményezésére és valamely felügyeleti hatóság kérésére megoszthatja az EuReCA-ból származó információkat az egyes illetékes hatóságokkal, hogy a felügyeleti folyamat valamennyi szakaszában támogassa őket. Az EBH emellett ágazati és európai szinten is használja azt, a konkrét kockázatok és tendenciák azonosítására. 2023. szeptember 15-ig az EuReCA összesen 924 beadványt kapott 36 pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel foglalkozó hatóságtól és prudenciális hatóságoktól (többek között az EKB-tól), köztük 608 lényeges hiányosságra és 210 szervezetet érintő 316 intézkedésre (főként hitelintézetekre és pénzforgalmi intézményekre) vonatkozóan ([30]).

2022 márciusában az EBH felülvizsgált iránymutatást tett közzé a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési folyamat közös eljárásairól és módszereiről ([31]); a módosításra annak meghatározása érdekében került sor, hogy a prudenciális felügyeleti hatóságoknak hogyan kell figyelembe venniük a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokat a prudenciális felügyeleti munkájuk során. A felülvizsgált iránymutatás kiegészíti az EBH-nak a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok prudenciális felügyelet révén történő kezelésére irányuló szélesebb körű munkáját, amelybe a vezető testület tagjai és a kulcsfontosságú feladatot ellátó

([30]) Az EuReCA-ról szóló jelentés, 2023. szeptember 15.

([31]) EBH/GL/2022/03, 2022. március 18., Iránymutatás a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési folyamatról – SREP: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2022/EBA-GL-2022-03%20Revised%20SREP%20Guidelines/1028500/Final%20Report%20on%20Guidelines%20on%20common%20procedures%20and%20methodologies%20for%20SREP%20and%20supervisory%20stress%20testing.pdf

személyek alkalmasságának értékeléséről szóló iránymutatás ([32]), valamint a belső irányításról szóló iránymutatás is beletartozik ([33]).

Azoknak az erőfeszítéseknek köszönhetően, amelyeket az EBH a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatoknak a felügyeleti munka valamennyi területbe történő beépítésére tett, javul a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel foglalkozó nemzeti felügyeleti hatóságok és a prudenciális felügyeleti hatóságok közötti együttműködés és információcsere. Az EBH azonban azt is megjegyzi, hogy továbbra is fennállnak kulturális és eljárási akadályok, amelyek gátolhatják a hatékony együttműködést és az eredményes felügyeletet. Arra számít, hogy ezeket a hiányosságokat orvosolni fogják, ahogy a prudenciális hatóságok végrehajtják a vonatkozó iránymutatásokat.

A tagállamok 2022. évi felmérése azt mutatja, hogy a nem pénzügyi ágazat (amely a kötelezett szolgáltatók több típusát, például ügyvédeket, közjegyzőket, adótanácsadókat és könyvelőket, sőt ingatlanügynököket, szerencsejáték-szervezőket és bizonyos árukereskedőket is magába foglal) felügyeleti hatóságai közötti együttműködés kevésbé formalizált, mint a pénzügyi ágazatban. Ennek oka az is, hogy a nem pénzügyi ágazat felügyeleti szervei nem mindig tudják könnyen azonosítani a partnereket, tekintettel arra, hogy nincsenek egyértelmű szabályok, és nincs olyan uniós szintű hatóság, amely a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos megbízatással rendelkezne ezekben az ágazatokban. Emellett az egyes tagállamokban a jogi szakmák és ingatlanügynökök felügyeletére felhatalmazott önszabályozó testületek és más pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni felügyeletet ellátó hatóságok közötti információcserékre inkább informálisan és eseti alapon kerül sor.

Külön kihívást jelent a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni felügyeletet ellátó hatóságok és azon kötelezett szolgáltatók közötti zökkenőmentes információcsere biztosítása, amelyek valamely tagállamban telephelyet működtetnek, de székhelyük egy másik országban található, például a pénzügyi ágazatban az ügynökein és forgalmazóin keresztül jelen lévő pénzforgalmi szolgáltatók és elektronikuspénz-kibocsátók. A 2022. évi felmérés azt mutatja, hogy a kapcsolattartóként eljáró képviselők kijelölése széles körben használt és hatékony eszköz az információk beszerzésére. A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló

([32]) Az ESMA és az EBH közös iránymutatása a vezető testület tagjai és a kiemelten fontos feladatkört betöltő személyek alkalmasságának a 2013/36/EU irányelv és a 2014/65/EU irányelv szerinti értékeléséről, EBA/GL/2021/06, 2021. július 2.: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/EBA-GL-2021-06%20Joint%20GLs%20on%20the%20assessment%20of%20suitability%20%28fit%26propoer%29/1022127/Final%20report%20on%20joint%20EBA%20and%20ESMA%20GL%20on%20the%20assessment%20of%20suitability.pdf

([33]) Iránymutatás a 2013/36/EU irányelv szerinti belső irányításról, EBH/GL/2021/05, 2021. július 2.: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/1016721/Final%20report%20on%20Guidelines%20on%20internal%20governance%20under%20CRD.pdf

csomag részeként a Bizottság azt javasolta, hogy a kriptoeszköz-szolgáltatókra is terjesszék ki az elektronikuspénz-kibocsátók és az ügynökökön vagy forgalmazókon keresztül eljáró pénzforgalmi szolgáltatók esetében már biztosított azon lehetőséget, hogy a tagállamok előírhatják központi kapcsolattartó pont kijelölését.

Ami a pénzügyi információs egységeket illeti, a Bizottság által 2022-ben végzett kiegészítő felmérésben azt kérték tőlük, hogy jelezzék, rendelkeznek-e közvetlen vagy közvetett hozzáféréssel bizonyos pénzügyi, közigazgatási és bűnüldözési információforrásokhoz. Az elemzés eredményei rámutatnak a pénzügyi információs egységek információkhoz való hozzáférésre vonatkozó hatáskörei közötti eltérésekre, ami befolyásolhatja a hatékony elemzések elvégzésére és az egymással való együttműködésre való képességüket. A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló új irányelvre irányuló bizottsági javaslat célja, hogy támogassa az uniós pénzügyi információs egységek által végzendő hatékony elemzést azáltal, hogy előírja azon információk minimális listáját, amelyekhez a pénzügyi információs egységeknek hozzá kell férniük.

Ami a nemzetközi együttműködést és az illetékes nemzeti hatóságok harmadik országokkal folytatott információcseréjét illeti, amely kérdés a 65. cikk (1) bekezdésének d) pontjában szerepel, a 2022. évi felmérés eredményei azt mutatják, hogy a hitelintézetek és pénzügyi intézmények pénzmosás elleni küzdelemmel foglalkozó nemzeti felügyeleti hatóságai nem minden esetben alkalmazták az (EU) 2015/849 irányelv 57a. cikkének (5) bekezdését a harmadik országok illetékes hatóságaival való együttműködési megállapodások megkötéséhez. Ennek az az oka, hogy léteznek alternatívák: úgy tűnik, hogy a gyakorlatban a felügyeletek a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó releváns rendelkezéseket belefoglalják más két- és többoldalú megállapodásokba (pl. az Értékpapír-felügyeletek Nemzetközi Szervezetének többoldalú egyetértési megállapodásába). Ezen túlmenően a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni felügyeleti kollégiumok adott esetben – az európai felügyeleti hatóságok iránymutatásaival összhangban – harmadik országbeli felügyeleti hatóságok megfigyelőként való részvételét irányozzák elő, és a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel foglalkozó kollégiumok EBH általi nyomon követésének megállapításai arra engednek következtetni, hogy ez a gyakorlatban is megtörténik. A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló csomag részeként a tagállamok a pénzügyi ágazat valamennyi felügyeleti hatóságát felhatalmazhatnák együttműködési megállapodások megkötésére.

A nem pénzügyi szektorban nem számoltak be harmadik országokkal folytatott információcserére vonatkozó egyedi megállapodásokról. Ez részben azzal magyarázható, hogy a nem pénzügyi ágazatban számos kötelezett szolgáltató helyi szinten és a nemzeti határokon belül működik, valamint a határokon átnyúló szolgáltatásnyújtásra vonatkozó egyedi követelményekkel, amelyek

magukban foglalhatják az újbóli engedélyezést is. Ebben az esetben az információcsere eseti alapon történik a harmadik országbeli felügyeleti hatóságokkal.

Ami a pénzügyi információs egységek nemzetközi együttműködését és információcseréjét illeti, az (EU) 2015/849 irányelv nem foglalkozik az uniós tagállamokban működő pénzügyi információs egységek és a harmadik országbeli pénzügyi információs egységek közötti együttműködéssel, és nem szabályozza azt. Mindazonáltal a pénzügyi információs egységek valamennyi tagállamban rendszeresen információt cserélnek harmadik országbeli pénzügyi információs egységekkel. Ez az Egmont-csoport chartáján, kétoldalú megállapodásokon vagy egyetértési megállapodásokon alapul. Az egyetértési megállapodások hatálya földrajzi fókusz szerint eltérő. Egy pénzügyi információs egység például arról számolt be, hogy több mint száz ilyen megállapodást kötött, míg más pénzügyi információs egységek kevesebbet kötöttek.

5. AZ EU-N KÍVÜL BEJEGYZETT JOGALANYOKRA VONATKOZÓ TÉNYLEGES TULAJDONOSI INFORMÁCIÓK

A 65. cikk (1) bekezdésének f) pontja uniós és tagállami szintű egyedi intézkedések és mechanizmusok megvalósíthatóságának elemzését írja elő az Unión kívül bejegyzett társaságokra és más jogi személyekre vonatkozó tényleges tulajdonosi információk begyűjtési és hozzáférési lehetőségei tekintetében.

Az átláthatóság és a tényleges tulajdonosi információkhoz való hozzáférés a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni uniós keret kulcsfontosságú eleme. Míg az (EU) 2015/849 irányelv 30. cikke szabályokat állapít meg az EU-ban bejegyzett gazdasági társaságok és más jogi entitások tényleges tulajdonosi viszonyainak átláthatósága érdekében, a külföldi gazdasági társaságokra nem vonatkoznak ilyen átláthatósági szabályok. Ez megnehezíti a lehetséges bűnszervezetekben részt vevő jogalanyokat elemző vagy vizsgáló pénzügyi információs egységek és bűnüldöző hatóságok számára az ellenőrzést gyakorló személyek azonosítását.

A 2022. évi felmérés azt mutatja, hogy a tagállamok nagy többsége (23) jelenleg nem írja elő a külföldi jogalanyok tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk gyűjtését. Néhány tagállam (12) kiemelte, hogy ezek az információk korlátozott mértékben elérhetők lehetnek a kötelezett szolgáltatók ügyfél-átvilágítási követelményei alapján, és/vagy ha egy külföldi szervezet és tényleges tulajdonosa(i) egy belföldi jogi személy tulajdonosa(i) és/vagy ilyen felett ellenőrzést gyakorol(nak), és ezért szerepel(nek) a tényleges tulajdonosi nyilvántartásban. Csak kevés tagállam (5) gyűjti proaktívan a külföldi jogalanyokra vonatkozó tényleges tulajdonosi információkat. A válaszok alapján a külföldi jogalanyokra vonatkozó közzétételi követelmény ingatlanszerzéskor, vagy akkor keletkezik, ha a külföldi jogalany a tagállamban található telephelyen keresztül működik, és működése gazdasági tevékenységet vagy adókötelezettséget generál.

A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló csomag rendelkezéseket tartalmaz a külföldi jogalanyokhoz kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok kezelésére és csökkentésére. Ezek a rendelkezések kiegészítik az (EU) 2015/849 irányelv 31. cikkének (3a) bekezdésében foglalt, a bizalmi vagyonkezelési konstrukciókra vonatkozó tényleges tulajdonosi információk megszerzésére és birtoklására vonatkozó meglévő követelményt, amennyiben a vagyonkezelő vagy a hasonló, társulás jellegű jogi konstrukcióban azzal egyenértékű pozíciót betöltő személy székhelye vagy lakóhelye az EU-n kívül található. Konkrétan az EU-n kívül bejegyzett jogalanyok tényleges tulajdonosaira vonatkozó információkat nyilvántartásba kell venni, ha azok valamely kötelezett szolgáltatóval üzleti kapcsolatot létesítenek vagy ingatlant szereznek valamely tagállamban. A javaslat előrevetítette a Pénzügyi Akció Munkacsoport (FATF) – a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel foglalkozó nemzetközi szabványokat megállapító testület – 2022 márciusában elfogadott, felülvizsgált 24. ajánlását, amely többek között előírja, hogy az illetékes hatóságoknak hozzáféréssel kell rendelkezniük az olyan társaságokra és más jogi személyekre vonatkozó tényleges tulajdonosi információkhoz, amelyek nincsenek bejegyezve az országban, de kellő kapcsolatban állnak azzal, és pénzmosási vagy terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentenek.

6. KIEMELT KÖZSZEREPLŐK – MEGERŐSÍTETT ÁTVILÁGÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK

A 65. cikk (1) bekezdésének f) pontja a 20. cikk b) pontjában említett intézkedések arányosságának elemzését is előírja. Meghatározza a kiemelt közszereplőkkel fennálló üzleti kapcsolatok esetén végrehajtandó további ügyfél-átvilágítási intézkedéseket, nevezetesen a felső vezetés jóváhagyását az ilyen személyekkel való üzleti kapcsolat létesítéséhez vagy fenntartásához, az üzleti kapcsolatokban vagy ügyletekben érintett vagyon és pénzeszközök forrásának megállapítására irányuló megfelelő intézkedéseket, valamint ezen üzleti kapcsolatok fokozott, folyamatos nyomon követését. A 65. cikk (1) bekezdésének harmadik albekezdése továbbá előírja, hogy a jelentéshez szükség esetén megfelelő jogalkotási javaslatokat kell csatolni, beleértve adott esetben ezen intézkedések kockázatalapú alkalmazására vonatkozó javaslatokat is.

Az FATF kiemelt közszereplőkre vonatkozó követelményeit végrehajtották a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó uniós jogszabályokban, konkrétan az (EU) 2015/849 irányelv fogalommeghatározásokról szóló 3. cikkének 9., 10. és 11. pontjában, valamint a további ügyfél-átvilágítási intézkedésekről szóló 20. cikkében. Az FATF a kiemelt közszereplőt olyan személyként határozza meg, aki fontos közhivatalt tölt vagy töltött be. A kiemelt közszereplőkre vonatkozó további intézkedések alkalmazásának indoka az, hogy előnyös helyzetük és befolyásuk miatt fokozott a kockázata annak, hogy pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási bűncselekményeket követnek el. Az FATF ezért a 12. ajánlásban

felvázolja az e kockázatok csökkentését célzó megelőzési követelmények listáját ([34]). Előírja, hogy a pénzügyi intézményeknek a 10. ajánlásban meghatározott szokásos ügyfél-átvilágítási intézkedések mellett megfelelő kockázatkezelési rendszerekkel is rendelkezniük kell annak meghatározására, hogy az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa külföldi kiemelt közszereplő-e. Ez azt jelenti, hogy olyan proaktív lépéseket kell tenni, mint például az ügyfelek kockázati kritériumok, kockázati profilok, üzleti modell alapján történő értékelése, valamint az ügyfél-átvilágítási információk ellenőrzése ([35]). Annak meghatározásához, hogy egy személy belföldi kiemelt közszereplő-e vagy nemzetközi szervezetek szintjén kiemelt közszereplő-e, a 12. ajánlás az üzleti kapcsolat kockázati szintjének értékelésén alapuló észszerű intézkedések meghozatalát írja elő, ami azt jelenti, hogy felül kell vizsgálni a 10. ajánlással összhangban gyűjtött ügyfél-átvilágítási információkat. Ha egy ügyfél külföldi kiemelt közszereplőnek minősül, vagy ha magasabb kockázatú üzleti kapcsolat áll fenn belföldi vagy nemzetközi kiemelt közszereplőkkel, a 12. ajánlással összhangban fokozott kockázatcsökkentő intézkedéseket kell alkalmazni. Ezen intézkedések közé tartozik a felső vezetés jóváhagyásának megszerzése az ilyen üzleti kapcsolatok létesítéséhez vagy folytatásához, észszerű intézkedések meghozatala a vagyon és a pénzeszközök forrásának megállapítása érdekében, valamint az üzleti kapcsolat folyamatos, fokozott figyelemmel kísérése. A kiemelt közszereplők valamennyi típusára vonatkozó követelményeket a családtagjaikra és közeli hozzátartozóikra is alkalmazni kell.

Az (EU) 2015/849 irányelv 20. cikke átveszi a FATF által előírt valamennyi fokozott átvilágítási intézkedést, anélkül, hogy különbséget tenne a külföldi és a belföldi kiemelt közszereplők között.

7. ALAPVETŐ JOGOK

A 65. cikk (1) bekezdésének g) pontja előírja annak értékelését, hogy hogyan tartják tiszteletben az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert alapvető jogokat és elveket. A Chartában meghatározott alapvető jogok képezik az EU jogrendszerének gerincét, és azokat mindig tiszteletben kell tartani. A Charta rendelkezéseinek címzettjei az uniós intézmények és szervek, valamennyi fellépésük során, valamint a nemzeti hatóságok az uniós jog végrehajtása során. A Charta védi a magánszemélyeket és a jogi személyeket ezen intézmények és hatóságok olyan fellépéseivel szemben, amelyek sértik az alapvető jogokat.

A Chartában foglalt jogokat és elveket az uniós jogalkotási folyamat minden szakaszában figyelembe kell venni. Annak biztosítása érdekében, hogy az uniós jogszabályokra irányuló valamennyi javaslat tiszteletben tartsa a Chartát, a Bizottságnak már azok előkészítésekor

([34]) FATF (2012–2023), A pénzmosás, valamint a terrorizmus finanszírozása és a tömegpusztító fegyverek elterjedése elleni küzdelemről szóló nemzetközi standard, FATF, Párizs, Franciaország, www.fatf-gafi.org/recommendations.html

([35]) FATF-iránymutatás a kiemelt közszereplőkről (12. és 22. ajánlás), 2013. június. FATF GUIDANCE (fatf-gafi.org)FATF GUIDANCE (fatf-gafi.org)

értékelnie kell az új javaslatok alapvető jogokra gyakorolt hatását. A jogalkotási folyamat során a Bizottság együttműködik a társjogalkotókkal annak érdekében, hogy az uniós jog összhangban legyen a Chartával. Ami az adatvédelmet illeti, az Unió-szerte egységes szabályozás biztosítása érdekében a Bizottságnak a jogalkotási aktusra irányuló javaslatok elfogadását követően konzultálnia kell az európai adatvédelmi biztossal arról, hogy a személyes adatok kezelése hatással van-e az egyének jogainak és szabadságainak védelmére ([36]). 2021 szeptemberében a biztos véleményt adott ki a Bizottság pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló jogalkotási csomagjáról ([37]), amelyben általánosságban üdvözölte a javaslatok által követett célkitűzéseket.

Ami a Charta megsértését illeti, különbséget kell tennünk több eset között: ha valamely uniós intézmény intézkedése sérti az alapvető jogokat, az Európai Unió Bírósága rendelkezik hatáskörrel ahhoz, hogy a jogi aktus jogszerűségét felülvizsgálja. Ha egy nemzeti hatóság az uniós jog végrehajtása során megsérti a Chartában foglalt jogokat, a nemzeti bírák rendelkeznek hatáskörrel arra, hogy az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatával összhangban biztosítsák a Charta tiszteletben tartását. A Bizottság bírósági eljárást indíthat egy tagállammal szemben az alapvető jogoknak az uniós jog végrehajtása során történő megsértése miatt, például ha egy nemzeti intézkedés az uniós jogot a Chartával összeegyeztethetetlen módon alkalmazza.

A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó követelményekkel kapcsolatban a Bíróság különböző összefüggésekben foglalkozott az alapvető jogok tiszteletben tartásával, különös tekintettel a Chartának a magán- és a családi élet tiszteletben tartásáról szóló 7. cikkére, a személyes adatok védelméről szóló 8. cikkére, valamint a gyülekezés és az egyesülés szabadságáról szóló 12. cikkére.

A 7. és 8. cikk fényében a Bíróság ítéletet hozott a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való nyilvános hozzáférésre vonatkozó rendelkezésekről a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzése érdekében ([38]). Ítéletében a Bíróság érvénytelenítette az (EU) 2015/849 irányelv azon rendelkezését, amely szerint a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a területükön bejegyzett gazdasági társaságokra és más jogalanyokra vonatkozó tényleges tulajdonosi információk minden esetben hozzáférhetők legyenek a nyilvánosság bármely tagja számára (az (EU) 2018/843 irányelvvel módosított (EU) 2015/849 irányelv 30. cikke (5)

([36]) A természetes személyeknek a személyes adatok uniós intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek általi kezelése tekintetében való védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 45/2001/EK rendelet és az 1247/2002/EK határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. október 23-i (EU) 2018/1725 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 295., 2018.11.21., 39. o.) 42. cikkének (1) bekezdése.

([37]) 12/2021. sz. vélemény, https://edps.europa.eu/system/files/2021-09/21-09-22_edps-opinion-aml_en.pdf

([38]) A Bíróság 2022. november 22-i ítélete, WM és SOVIM SA kontra Luxembourg Business Registers, C-37/20 és C-601/20 egyesített ügyek: https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?mode=DOC&pageIndex=0&docid=268059&part=1&doclang=HU&text=&dir=&occ=first&cid=224936

bekezdésének c) pontja). A Bíróság megállapította, hogy az ilyen megkülönböztetés nélküli hozzáférés súlyos beavatkozást jelent a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való alapvető jogba. A szóban forgó esetben ez a beavatkozás nem tekinthető indokoltnak, mivel nem felelt meg az alkalmazandó szükségességi és arányossági teszteknek.

A Chartának a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jogról, a személyes adatok védelméhez való jogról és az egyesülés szabadságához való jogról szóló 7., 8. és 12. cikkére tekintettel a Bíróság ítéletet hozott a valamely tagállam által a civil szervezetek e tagállamon kívül letelepedett személyek általi finanszírozására vonatkozóan bevezetett korlátozásokról is ([39]). Ítéletében a Bíróság megállapította, hogy a tagállam hátrányosan megkülönböztető és indokolatlan korlátozásokat vezetett be, amelyek ellentétesek a tagállamoknak a tőke szabad mozgása tekintetében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 63. cikkében, valamint a Charta 7., 8. és 12. cikkében előírt kötelezettségeivel. E korlátozás esetleges igazolását illetően a Bíróság megjegyezte, hogy hivatkozni lehet közrendi vagy közbiztonsági okokra, amelyek többek között a pénzmosás, a terrorizmus finanszírozása és a szervezett bűnözés elleni küzdelemre vonatkoznak. Ezen okokra tehát csak a társadalom alapvető érdekét érintő valódi, közvetlen és kellően súlyos veszély fennállása esetén lehet hivatkozni, amit a tagállam az adott ügyben nem bizonyított.

Ami a Charta által elismert alapvető jogok és elvek nemzeti szinten történő tiszteletben tartását illeti, a tagállamok 2022. évi felmérése különösen a pénzmosás elleni követelményeknek a Chartában rögzített alábbi alapvető jogokba és elvekbe való lehetséges beavatkozását vizsgálta: i. a magán- és a családi élet tiszteletben tartásáról szóló 7. cikk; ii. a személyes adatok védelméről szóló 8. cikk; iii. a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságáról szóló 11. cikk; iv. a gyülekezés szabadságáról szóló 12. cikk; v. a vállalkozás szabadságáról szóló 16. cikk; vi. a tulajdonhoz való jogról szóló 17. cikk; vii. a törvény előtti egyenlőségről szóló 20. cikk; viii. a megkülönböztetés tilalmáról szóló 21. cikk; ix. a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogról szóló 47. cikk; x. az ártatlanság vélelméről és a védelemhez való jogról szóló 48. cikk; xi. a bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának elveiről szóló 49. cikk; és xii. a kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalmáról szóló 50. cikk. Nyolc tagállam számolt be az ilyen jellegű beavatkozással kapcsolatban a nemzeti bíróságok előtt indított eljárásokról. A kérdésre választ adó többi tagállamnak nem volt tudomása ilyen esetekről.

A tagállamok nem számoltak be a fent említettektől eltérő alapvető jogokba való beavatkozással kapcsolatos esetekről. Ami a magánélethez és a személyes adatok védelméhez való jogot illeti, a 2022. évi felmérés a következőket mutatta ki: az (EU) 2015/849 irányelvben meghatározott követelményekkel kapcsolatban a tagállamok többségében (17) közigazgatási panaszokat

([39]) A Bíróság 2020. június 18-i ítélete, Bizottság kontra Magyarország, C-78/18: https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?mode=DOC&pageIndex=0&docid=227569&part=1&doclang=HU&text=&dir=&occ=first&cid=225317

nyújtottak be az adatvédelmi hatóságokhoz. Az adatvédelmi hatóságokkal az (EU) 2015/849 irányelv követelményeit átültető vagy végrehajtó nemzeti jogi aktusok előkészítésével összefüggésben majdnem az összes (24) tagállamban konzultációra került sor. Kilenc tagállam felsorolta a nemzeti hatóságokhoz benyújtott panaszok, illetve azokkal folytatott konzultációk egyéb olyan típusait, amelyek hatással vannak a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos követelmények és az alapvető jogok közötti kölcsönhatásra.

8. A 65. CIKK (1) BEKEZDÉSÉNEK HARMADIK ALBEKEZDÉSE SZERINTI LEHETSÉGES JOGALKOTÁSI JAVASLATOKRA VONATKOZÓ KÖVETELMÉNYEK

Az (EU) 2015/849 irányelv 65. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése előírja a Bizottság számára annak értékelését, hogy szükség van-e új jogalkotási javaslatok előterjesztésére több konkrét témában, nevezetesen a virtuális fizetőeszközök felhasználói adatbázisai, a vagyonvisszaszerzési hivatalok és a kiemelt közszereplők vonatkozásában. Ez utóbbi kategóriával a 6. szakasz már foglalkozott.

8.1. A virtuális fizetőeszközök felhasználói adatbázisai

A virtuális fizetőeszközök tekintetében az (EU) 2015/849 irányelv 65. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése előírja a Bizottság számára, hogy adott esetben jogalkotási javaslatot dolgozzon ki, amely felhatalmazást ad a virtuális fizetőeszközökkel, a felhasználók kilétét és a pénztárcacímeket rögzítő, a pénzügyi információs egységek számára hozzáférhető központi adatbázis létrehozására és fenntartására, beleértve a virtuális fizetőeszközök felhasználói számára kidolgozott nyilatkozatmintákat.

Egy uniós szintű központi adatbázis létrehozása szükségessé tenné, hogy a tagállamok már rendelkezzenek ilyen nyilvántartásokkal, amelyeket ezt követően össze lehetne kapcsolni egy központi nyilvántartásba való betáplálás céljából, vagy uniós szinten eszközöket rendelnének egy központi nyilvántartás közvetlen létrehozására ([40]). A 2022. évi felmérés azt mutatja, hogy a tagállamok jelenleg nem rendelkeznek a kriptoeszköz-számlák nyilvántartásával. A virtuális fizetőeszközök nemzetközi és európai szintű szabályozása számos változáson ment keresztül az (EU) 2018/843 irányelv elfogadása óta, amely beillesztette a virtuális fizetőeszközök felhasználói adatbázisára vonatkozó lehetséges jogalkotási javaslatra való hivatkozást.

Az FATF 2019 júniusában új standardokat fogadott el az új technológiákra vonatkozóan, előírva a joghatóságok számára, hogy szabályozzák az uniós jogi keretben kriptoeszköz-szolgáltatóknak is nevezett virtuáliseszköz-szolgáltatókat a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem,

([40]) Lásd: „Tanulmány a virtuális eszközök felhasználóival kapcsolatos fejleményekről, valamint a felhasználók személyazonosságát és pénztárcacímeit rögzítő, a pénzügyi információs egységek (FIU-k) számára hozzáférhető központi adatbázis létrehozásának és fenntartásának lehetőségéről”, közzétéve 2021-ben.

valamint engedélyezésük vagy nyilvántartásba vételük céljából, és vonják azokat az FATF ajánlásaiban előírt vonatkozó intézkedéseknek való megfelelés nyomon követésére és biztosítására vonatkozó hatékony rendszerek hatálya alá. Ezek a standardok a kriptoeszközök átruházásának nyomonkövethetőségét is előírják. Konkrétan a kriptoeszköz-szolgáltatóknak kezdeményezőikre és kedvezményezettjeikre vonatkozó részletes információkkal kell kísérniük az átruházásokat (az „utazási szabály”). Ezt a követelményt a pénzátutalásokat és egyes kriptoeszköz-átruházásokat kísérő adatokról szóló, 2023. május 31-i (EU) 2023/1113 rendelet ([41]) vezette be az uniós jogba, amely a pénzátutalásokat kísérő adatokról szóló (EU) 2015/847 rendelet átdolgozása ([42]).

A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló 2021. évi jogalkotási csomag számos további javaslatot tartalmaz a virtuális fizetőeszközök használatához kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok kezelésére és csökkentésére. Először is, a kötelezett szolgáltatók listájába fel kell venni azokat a kriptoeszköz-szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatókat, amelyek valószínűleg pénzmosási vagy terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentenek. Másodszor, a javaslat szerint be kell tiltani az anonim kriptoeszköz-tárcák rendelkezésre bocsátását és felügyeletét, mivel ezek nem teszik lehetővé a kriptoeszköz-átruházások nyomon követését, és nagyobb kockázatot hordoznak magukban a bűncselekmények céljára történő visszaélés tekintetében.

Általánosabb szinten, a kriptoeszközök piacairól szóló rendelet célja, hogy egyértelmű, célzott és harmonizált jogi keretet biztosítson az EU-ban a kriptoeszközök és a kriptoeszköz-szolgáltatók számára azáltal, hogy előírja számukra, hogy valamely illetékes nemzeti hatóság engedélyével végezzék tevékenységüket. Ez a rendelet megfelelő védelmet biztosít valamennyi fogyasztó számára is, mivel a kriptoeszközök vásárlása, kereskedelme és átruházása céljából engedélyezett tőzsdéken, tárcákon és kereskedési platformokon keresztül történik majd.

Összességében a kriptoeszközök piacairól szóló új rendelet és a pénzátutalásokat és egyes kriptoeszköz-átruházásokat kísérő adatokról szóló rendelet Unió-szerte jelentősen fokozni fogja a pénzmosáshoz és terrorizmusfinanszírozáshoz kapcsolódó kriptoeszköz-átutalások illetékes hatóságok általi nyomon követését. A pénzmosás elleni új rendelet tovább fogja csökkenteni a virtuális fizetőeszközök használatával kapcsolatos pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokat, ugyanakkor nem rendelkezik az (EU) 2015/849 irányelv 65. cikkének (1) bekezdésében említett központi adatbázis létrehozásáról. Az (EU) 2023/113 rendelet elfogadásával a kriptoeszköz-szolgáltatók a pénzmosás elleni irányelv értelmében vett pénzügyi intézmények körébe fognak tartozni, és így ki fog terjedni rájuk a pénzügyi ágazatra alkalmazandó valamennyi,

([41]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1113 rendelete (2023. május 31.) a pénzátutalásokat és egyes kriptoeszköz-átruházásokat kísérő adatokról és az (EU) 2015/849 irányelv módosításáról (HL L 150., 2023.6.9., 1. o.).

([42]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/847 rendelete (2015. május 20.) a pénzátutalásokat kísérő adatokról és az 1781/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 141., 2015.6.5., 1. o.).

a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó szabály hatálya, ami biztosítani fogja, hogy az illetékes hatóságok, köztük a pénzügyi információs egységek gyorsan hozzáférjenek a letéti kriptoeszköz-tárcák birtokosaira vonatkozó információkhoz.

8.2. A tagállamok vagyon-visszaszerzési hivatalai közötti együttműködés

Az (EU) 2015/849 irányelv 65. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése előírja a Bizottság számára, hogy adott esetben terjesszen elő jogalkotási javaslatot a tagállamok vagyon-visszaszerzési hivatalai közötti együttműködés javítása érdekében.

A Bizottság 2022. május 25-én elfogadta a vagyonvisszaszerzésről és -elkobzásról szóló új irányelvre irányuló javaslatot ([43]). A javaslat átfogó szabályrendszert határoz meg, amely a vagyonvisszaszerzést a kezdetektől a legvégéig – a felkutatástól és az azonosítástól, a befagyasztáson és a kezelésen át az elkobzásig és a vagyon végleges elidegenítéséig – kezeli. A javaslat célja különösen a vagyon-visszaszerzési hivatalok azon képességének megerősítése, hogy nyomon kövessék és azonosítsák a bűncselekményekből származó jövedelmeket azáltal, hogy szélesebb körű hozzáférést biztosítanak számukra a szükséges információkhoz, biztosítják az említett hivatalok közötti gyors információcserét, és lehetővé teszik számukra, hogy sürgősen befagyasszák a vagyont, amennyiben fennáll a vagyoni eszközök eltűnésének kockázata.

9. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS KILÁTÁSOK

Az elmúlt néhány évben számos kihívás volt tapasztalható a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem területén. Bár a kockázati környezet jelentősen megváltozott, a Bizottság folyamatosan reagált ezekre a változásokra azáltal, hogy rendszeresen elemezte a kockázatot, írásbeli iránymutatást adott a tagállamoknak és az érdekelt feleknek, valamint beavatkozott a helytelen vagy nem teljes tagállami átültetések esetén. Az EBH a felügyeleti gyakorlatok partneri felülvizsgálatával kapcsolatos munkája, a kockázatalapú intézkedések hitelintézetek és pénzügyi intézmények általi alkalmazására vonatkozó számos iránymutatás és vélemény, valamint a felügyeletek közötti együttműködés terén végzett munkája révén hozzájárult a harmonizált megközelítésekhez és a felügyeleti konvergenciához. Az elmúlt néhány évben jelentős javulás történt különösen a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni felügyeletet ellátó hatóságok közötti információcsere és együttműködés terén a pénzügyi ágazatban.

Az (EU) 2015/849 irányelv végrehajtásával kapcsolatban azonosított problémák kezelése érdekében a Bizottság 2021-ben a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről

([43]) Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a vagyonvisszaszerzésről és elkobzásról, COM(2022) 245 final.

szóló ambiciózus jogalkotási csomagra tett javaslatot. A javaslat szabályozási és intézményi szempontból egyaránt átfogó reformot vezet be a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem uniós keretrendszerére vonatkozóan. E csomag keretében az irányelv jelentős része egy rendeletbe kerül át, hogy a kötelezett szolgáltatókra közvetlenül alkalmazandó szabályok vonatkozzanak. Ez megszünteti az átültetés szükségességét és a nemzeti eltérések lehetőségét, egyidejűleg csökkenti az uniós szabályok alkalmazásának késedelmét. A pénzmosás elleni rendelet harmonizált követelményeket ír elő a belső politikákra, eljárásokra és kontrollokra, valamint az ügyfél-átvilágításra vonatkozóan, pontosabban meghatározza a jogi személyek és társulás jellegű jogi megállapodások tényleges tulajdonosainak átláthatóságára vonatkozó szabályokat, és kiterjeszti a kötelezett szolgáltatók jegyzékét többek között a kriptoeszköz-szolgáltatókra is. A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló felülvizsgált irányelvre irányuló javaslat megerősíti a felügyeletek és a pénzügyi információs egységek feladatait, hatásköreit és eszközeit működésük javítása érdekében. Célja továbbá, hogy egyértelmű szabályokat állapítson meg valamennyi hatóság számára a hatékony együttműködés és információmegosztás biztosítása érdekében. Mindez olyan átfogó és integrált rendszert fog biztosítani az EU számára, amely arányos belső piacának integrációjával. A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos új integrált felügyeleti rendszer központjában a Pénzmosás Elleni Európai Hatóság (a továbbiakban: AMLA), valamint a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos felügyeleti megbízatással rendelkező nemzeti hatóságok fognak állni, és közös felügyeleti megközelítéseken és kockázatértékelési módszereken fog alapulni. A hatékony és következetes felügyelet biztosítása érdekében az AMLA közvetlenül felügyeli a legkockázatosabb, határokon átnyúló tevékenységet végző pénzügyi szervezeteket, és koordinálja a nemzeti felügyeleti hatóságokat és a felügyeleti intézkedéseket, többek között a nem pénzügyi ágazat tekintetében is. Az AMLA feladatai közé fog tartozni a pénzügyi információs egységek koordinációja is. Mivel az Unióban a közelmúltban bejelentett valamennyi jelentős pénzmosási ügy határokon átnyúló dimenzióval bírt, e megközelítés célja a pénzügyi információs egységek közötti szorosabb együttműködés és információcsere biztosítása, valamint a felügyeleti hatóságok és a pénzügyi információs egységek közötti szinergiák megteremtése. Az AMLA létrehozása ezért jelentős szerepet fog játszani a pénzmosás, annak alapbűncselekményei és a terrorizmusfinanszírozás megelőzésében és felderítésében, és a Hatóság a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem szilárd uniós keretének központi elemét fogja képezni.